

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Enciclopedia vizuală a copiilor **DINOZAUROI**

Clare Hibbert

Enciclopedia vizuală a copiilor

DINOZAUURII

CUPRINS

Era dinozaurilor	4
Capitolul I: Teropodele	
Herrerasaurus	6
Allosaurus	8
Archaeopteryx	10
Microraptor	12
Deinonychus	14
Spinosaurus	16
Giganotosaurus	18
Troodon	20
Therizinosaurus	22
Tyrannosaurus	24
Capitolul II: Sauropodele	
Melanorosaurus	26
Plateosaurus	28
Mamenchisaurus	30
Brachiosaurus	32
Amargasaurus	34
Nigersaurus	36
Sauroposeidon	38
Argentinosaurus	40
Saltasaurus	42
Rapetosaurus	44
Capitolul III: Ornitopodele	
Heterodontosaurus	46
Hypsilophodon	48
Iguanodon	50
Leaellynasaura	52
Gasparinisaura	54
Parasaurolophus	56
Lambeosaurus	58
Shantungosaurus	60
Edmontosaurus	62
Thescelosaurus	64

Capitolul IV:

Pachicefalozaurii și ceratopsidele

Yinlong	66
Psittacosaurus	68
Zuniceratops	70
Stegoceras	72
Styracosaurus	74
Achelousaurus	76
Protoceratops	78
Pachycephalosaurus	80
Triceratops	82
Stygmoloch	84

Capitolul V:

Stegozaurii și ankilozaurii

Scutellosaurus	86
Scelidosaurus	88
Tuojiangosaurus	90
Stegosaurus	92
Kentrosaurus	94
Minmi	96
Sauropelta	98
Edmontonia	100
Euoplocephalus	102
Ankylosaurus	104

Capitolul VI:

Reptilele marine și zburătoare

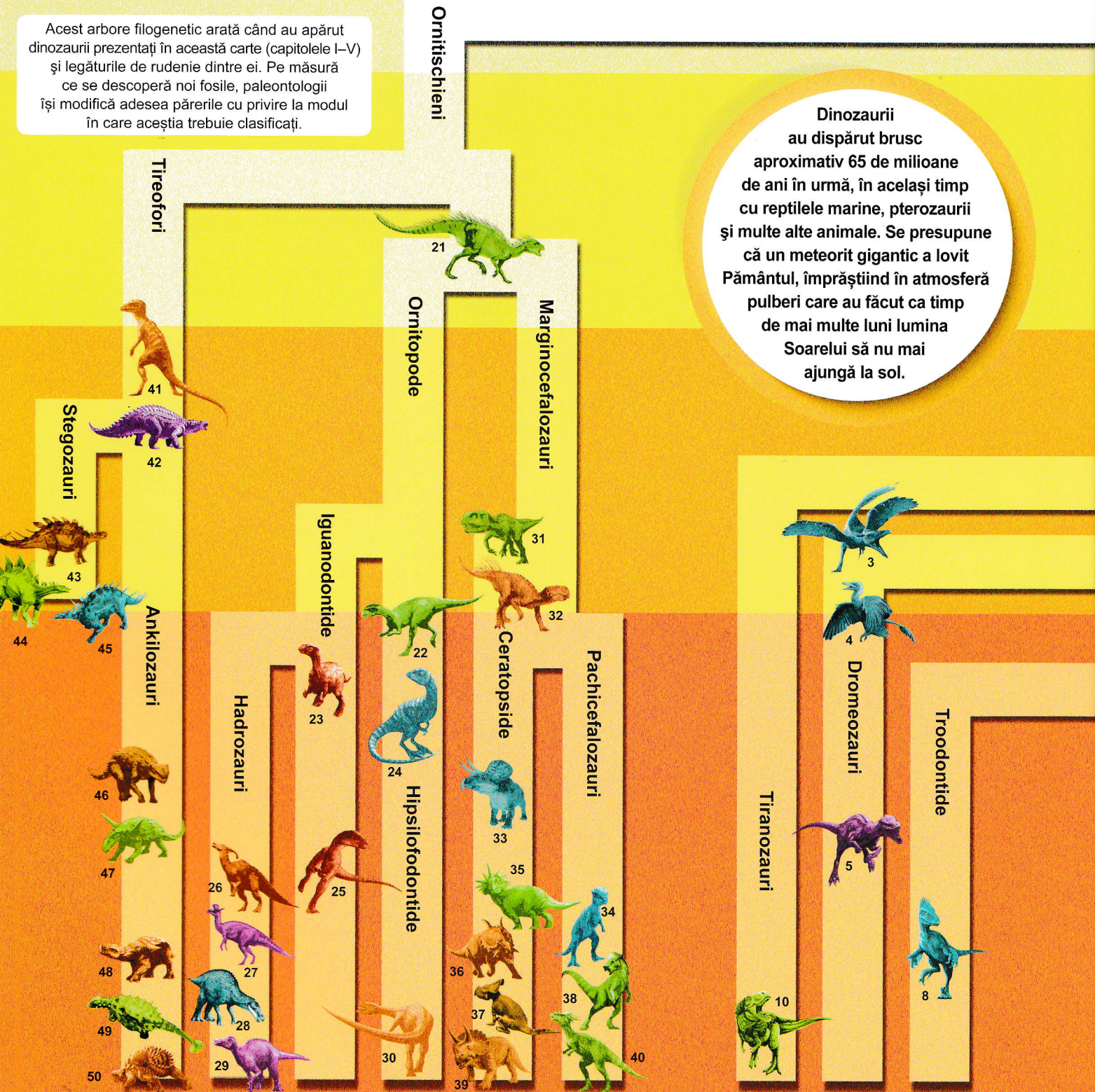
Plesiosaurus	106
Temnodontosaurus	108
Kronosaurus	110
Albertonectes	112
Mosasaurus	114
Dimorphodon	116
Pterodactylus	118
Tropeognathus	120
Pteranodon	122
Quetzalcoatlus	124
Glosar	126
Index	128

Era dinozaurilor

Dinozauri

Dinozaurii au apărut circa 225 de milioane de ani în urmă și au dominat uscatul peste 160 de milioane de ani. În aceeași perioadă (în Era Mezozoică), reptilele marine și pterozaurii au dominat oceanele și cerul.

Acest arbore filogenetic arată când au apărut dinozaurii prezentați în această carte (capitolele I–V) și legăturile de rudenie dintre ei. Pe măsură ce se descoperă noi fosile, paleontologii își modifică adesea părerile cu privire la modul în care aceștia trebuie clasificați.

LEGENDĂ

1. *Herrerasaurus*
2. *Allosaurus*
3. *Archaeopteryx*
4. *Microraptor*
5. *Deinonychus*
6. *Spinosaurus*
7. *Giganotosaurus*
8. *Troodon*
9. *Therizinosaurus*
10. *Tyrannosaurus*

11. *Melanorosaurus*
12. *Plateosaurus*
13. *Mamenchisaurus*
14. *Brachiosaurus*
15. *Amargasaurus*
16. *Nigersaurus*
17. *Sauroposeidon*
18. *Argentinosaurus*
19. *Altasaurus*
20. *Rapetosaurus*

21. *Heterodontosaurus*
22. *Hypsilophodon*
23. *Iguanodon*
24. *Leaellynasaura*
25. *Gasparinisaura*
26. *Parasaurolophus*
27. *Lambeosaurus*
28. *Shantungosaurus*
29. *Edmontosaurus*
30. *Thescelosaurus*

31. *Yinlong*
32. *Psittacosaurus*
33. *Zuniceratops*
34. *Stegoceras*
35. *Styracosaurus*
36. *Achelousaurus*
37. *Protoceratops*
38. *Pachycephalosaurus*
39. *Triceratops*
40. *Stygimoloch*

41. *Scutelosaurus*
42. *Scelidosaurus*
43. *Tuojiangosaurus*
44. *Stegosaurus*
45. *Kentrosaurus*
46. *Minmi*
47. *Sauropelta*
48. *Edmontonia*
49. *Euoplocephalus*
50. *Ankylosaurus*

Saurischieni

Teropode

Allozauri

Spinozauri

Terizinozauri

Sauropode

Diplodocide

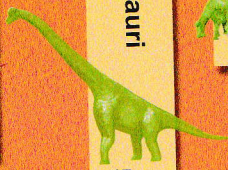
Prosauropode

Titanozauri

Triasic
251-206 mil. ani în urmă

Jurassic
206-145 mil. ani în urmă

Cretacic
145-65 mil. ani în urmă

Herrerasaurus

Unul dintre primii dinozauri carnivori, *Herrerasaurus*, a trăit în America de Sud spre sfârșitul perioadei triasice. În jungla în care trăia existau multe animale erbivore, dar puțini dinozauri. Cei mai importanți prădători erau archosaurienii și niște mamifere primitive numite sinapside.

Rude apropiate

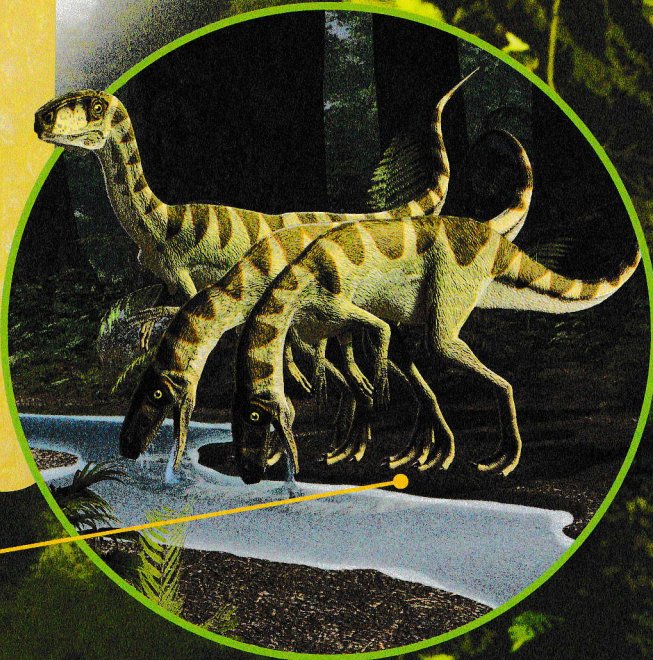
Paleontologii au păreri diferite cu privire la locul pe care trebuie să îl ocupe *Herrerasaurus* în arborele filogenetic al dinozaurilor. Unii îl consideră un teropod (dinozaur carnivor, biped) primitiv. Alții susțin că nu poate fi un teropod pentru că nu are degetul mare opozabil. Aceștia îl plasează pe *Herrerasaurus* într-un grup propriu.

Din aceleași roci

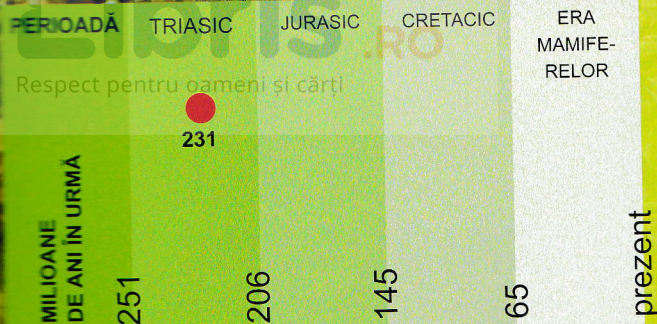
Primele fosile de *Herrerasaurus* au fost găsite în munții stâncoși din zona orașului San Juan din nord-vestul Argentinei în 1959. Specia a fost numită după fermierul care a descoperit-o, Victorino Herrera. Ulterior, în aceleași roci, a fost găsit un alt dinozaur, *eoraptorul*. Numele lui înseamnă „șopârla din zori”. Acești prădători au trăit amândoi chiar la începutul erei dinozaurilor.

Herrerasaurus era un alergător rapid, datorită picioarelor foarte puternice din spate.

Câțiva *eoraptori* se opresc să bea apă în pădurea mlăștinoasă în care locuiesc.

ȘTIAI CĂ...? Studiind coprolitele (excremente fosile) de *Herrerasaurus*, oamenii de știință au aflat că acest carnivor zdrobea și digera oasele.

Nume: *Herrerasaurus*
Familie: Herrerasauridae
Înălțime: 1,5 m
Lungime: 3 m
Greutate: 210 kg

**PROFILUL
DINOZAUROLUI**

Herrerasaurus își folosea vederea și auzul pentru a-și găsi prada.

Labele din față aveau gheare curbate, cu care își înhăța prada.

Această reptilă mică, bondoacă, este un rincozaur. Cu botul lui rotunjit rețea tulpinile plantelor pe care le mânca.

Primul craniu complet de *Herrerasaurus* a fost descoperit în 1988. Înainte de aceasta, paleontologii erau nevoiți să lucreze cu fragmente de craniu.

Respect pentru oameni și cărți

ȘTIAI CĂ...? *Allosaurus* era foarte răspândit. Circa **trei sferturi** din fosilele de teropode din Formațiunea Morrison din SUA sunt de *Allosaurus*.

Acest schelet de *Allosaurus* este prezentat atacând un *Stegosaurus* (p. 92–93).

Corpul masiv se sprijine pe picioarele lui groase, puternice.

Allosaurus avea gheare lungi, cu care sfâșia carnea prăzii sale.

Allosaurus se hrănea cu cadavre, dar și cu prada pe care o doboră.

Archaeopteryx

Archaeopteryx, o reptilă asemănătoare cu o pasăre, a trăit în urmă cu circa 150 de milioane de ani pe teritoriul aflat în sudul Germaniei de astăzi. Timp îndelungat a fost considerat cel mai vechi strămoș al păsărilor, dar în ultimele decenii au fost găsite fosile de reptile cu pene și mai vechi. *Archaeopteryx* avea pene de zbor care îi permiteau să planeze.

Teritoriul Germaniei în Jurasicul superior

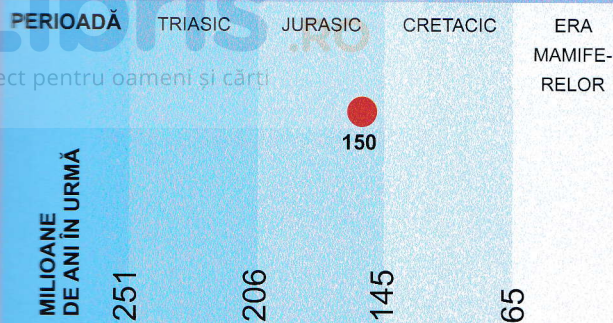
Peisajul în care trăia *Archaeopteryx* era format din insule joase înconjurate de lagune. Aceste corpuri de apă se separaseră de Oceanul Tethys, aflat în apropiere. Când lagunele au secăt, sedimentele de pe fundul lor s-au transformat în calcar. Animalele scufundate, care au rămas acolo, s-au păstrat ca fosile.

Unii specialiști consideră că articulațiile aripilor de *Archaeopteryx* nu erau destul de flexibile pentru a-i da posibilitatea să zboare.

Archaeopteryx era cam de mărimea unui corb. Vâna broaște, șopârle, libelule și gândaci.

Dinții de *Archaeopteryx* erau conici și foarte ascuțiți.

Dând din aripi în timp ce alergia, *Archaeopteryx* putea să se deplaseze mai repede.

Nume: *Archaeopteryx*
Familie: Archaeopterygidae
Înălțime: 30 cm
Lungime: 50 cm
Greutate: 1 kg

PROFILUL DINOZAUROLUI

Libelulele mezozoice erau enorme, cu o anvergură a aripilor de până la 75 cm.

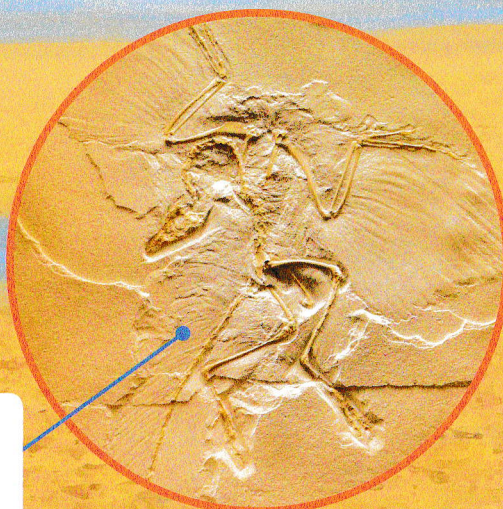
Archaeopteryx înseamnă „aripă veche”.

Pasăre primitivă

Archaeopteryx, prima reptilă cu pene descoperită vreodată, a fost supranumit „prima pasăre”. În mod evident a fost un strămoș primitiv al păsărilor, având pene mari pe aripi și în coadă. Totuși, avea și trăsături de reptilă: o coadă lungă, cu schelet osos, gheare mari la aripi și maxilare dotate cu dinți ascuțiți.

Un schelet de *Archaeopteryx* păstrat în calcar.

ȘTIAI CĂ...? Prima fosilă de *Archaeopteryx* a fost descoperită în 1859, anul în care Charles Darwin își publica teoria **evoluției** prin selecție naturală.